

בס"ד. ש"פ שלח, כ"ח סיון, מבה"ח תמוז, ה'תשכ"ט

(הנחה בלתי מוגה)

ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה¹. וביחזקאל² כתיב וראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך. ומדייק במאמר ד"ה זה דשנת תרכ"ט³ (לפני מאה שנה), דצריך להבין מהו ענין הברכה אשר תניח אל ביתך ע"י החלה שתתן אל הכהן, והיינו, דכיון שישנם עוד כ"ג מתנות כהונה⁴, א"כ, מהו הטעם שדוקא ע"י נתינת חלה אל הכהן תהי' הברכה אשר תניח אל ביתך.

(ב) **ומבאר** בהמאמר, שמצות חלה היא אחת מג' המצוות שניתנו לנשים. וטעם הדבר, דהנה אמרו חז"ל⁵ שאדה"ר (שהי' יציר כפיו של הקב"ה, כמ"ש וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים) חלתו של עולם הי', וכשם שאמרו חז"ל⁶ גבי חלה שמשעה שהאשה מקשקשת עיסתה (והיינו קמחה) במים מגבהת את חלתה, כן הוא באדה"ר, דכתיב⁷ ואד יעלה מן הארץ והשקה, ואח"כ וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה, כפירוש רש"י לענין ברייתו של אדם העלה התהום והשקה עננים לשרות העפר, כגבל זה שנותן מים ואח"כ לש את העיסה, אף כאן והשקה ואח"כ וייצרו⁸ [ומוסיף בהמאמר, דלכאורה צריך להבין, הלא כתיב⁹ כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ ואדם אין גו', ונמצא שלא הי' מטר קודם שהתפלל אדה"ר על הגשמים שירדו. אך יש לומר, שהמים היו עי"ז שהעלה התהום מלמטה למעלה]. וכיון שהאשה קלקלה והכשילה את אדה"ר שהי' חלתו של עולם, לכן ניתנה מצות חלה לנשים דוקא. ולאחרי הקדמה זו מבאר בהמשך המאמר ענין לישת הקמח והמים כו' בעבודה בנפש האדם.

(1) פרשתנו טו, כ.
 (2) מד, ל.
 (3) סה"מ תרכ"ט ס"ע רמב ואילך.
 (4) ב"ק קי, ב.
 (5) ירושלמי שבת פ"ב ה"ו. תנחומא נח.
 (6) ב"ר רפ"ד.
 (7) ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא.
 (8) בראשית ב, ז.
 (9) ירושלמי ותנחומא שם.
 (10) בראשית שם, ו.
 (11) פרש"י שם.
 (12) שם. ה ובפרש"י.

ג) **ויובן** בהקדם ביאור כללות הענין דחלה, שמרומז בהשם חלה כידוע המבואר בתורת הרב המגיד¹² ובשער היחוד והאמונה¹³ שהשם הוא חיותו של הדבר הנקרא בשם זה, שיש בו האותיות ח' (ל') וה', ובאופן שהאות ח' קודמת לאות ה', כמבואר בשעהיה"א¹⁴ שהאות הקודמת היא הגוברת והיא העיקר והשאר טפילות אלי' ונכללות באורה כו'. וצריך להבין מהו הקשר והשייכות דאותיות אלו זל"ז עד שיהיו נכללות בתיבה אחת. דהנה, בנוגע לאות ה' אמרו חז"ל במנחות¹⁵ מ"ט תליא כרע"י (רגל הפנימי של ה' תלוי באויר ואינו דבוק לגגו), דאי הדר בתשובה מעיילי ל"י (בפתח העליון בין רגל שכתוכו לגגו), משא"כ אות ח' שאין לו פתח מלמעלה אלא הוא סתום לכל ג' הצדדים ופתוח רק מלמטה, מורה על הירידה למטה, שהו"ע רוח הבהמה היורדת למטה¹⁶, שירידה זו היא ע"י הפתח שמלמטה, שעז"נ¹⁷ לפתח חטאת רובץ. וכמבואר גם בענין חמץ ומצה, שהחילוק ביניהם הוא בהאותיות ח' וה', שתיבת חמץ שמורה על ישות והגבהה (שלכן רומז חמץ על היצה"ר¹⁸), יש בה אות ח', ואילו תיבת מצה שמורה על הביטול, יש בה אות ה'¹⁹. ונמצא, שהאותיות ה' וח' הם הפכיים זמ"ז, וא"כ, איך יתכללו שניהם בתיבה אחת. אך הענין הוא, שהיא הנותנת, שכללות העבודה דחלה היא לפעול במעמד ומצב דאות ח' (שהיא התחלת ועיקר התיבה) שגם שם יהי' הענין דאות ה'. והיינו, שגם בלחם חמץ יהי' בחינת אות ה', שזהו ע"ד ענין שתי הלחם דחג השבועות שנאמר בהם חמץ תאפינה²⁰, דאף שבחג הפסח אסור החמץ, מ"מ, בחג השבועות עושים מהחמץ מצוה שמקיימים אותה בביהמ"ק כו'.

וענין זה מרומז גם בכך שהחיוב דמצות חלה הוא משעה שהאשה מקשקשת עיסתה במים, שהו"ע עירוב המים בהקמח, והיינו שעיקר העיסה הוא הקמח ולא המים (שלכן, הלחם שנעשה מהעיסה, מברכים עליו המוציא לחם מן הארץ, ולא שהכל נהי' בדברו), אלא שמערכים בהקמח גם מים. והענין בזה, שהקמח שהוא באופן של

ג, ב. לקר"ת צו יג, ג. אוה"ת ויקרא ח"ב ע' תמא.

19) ראה זח"ג רנב, א. לקר"ת שם יד, ב. סידור (עם דא"ת) מה, א. לקו"ש ח"א ע' 129. ועוד.

20) אמור כג, יז. וראה תו"א קטז, ב.

לקו"ת במדבר יז, ד.

12) אור תורה ד, סע"ב ואילך.

13) פ"א.

14) פי"ב.

15) כט, ב (ובפרש"י).

16) ע"פ קהלת ג, כא.

17) בראשית ד, ז.

18) ראה ברכות יז, א וברש"י שם, ר"ה

פירורים נפרדים, מורה על הפירוד שמצד הישות כו', ומים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך²¹, מורה על ענין הביטול. וענין עירוב המים בהקמח, שנותן מים בקמח לחברם לעשות גוף אחד ועיסה אחת, הוא, שגם במקום הפירוד והישות (קמח, שהוא עיקר העיסה), פועלים שיהי ענין הביטול, שזהו ע"ד כללות ענין החלה, שתחילה ועיקרה הוא אות ח', והעבודה היא לפעול בה הענין דאות ה'.

ד) **וביאור** הענין בעבודת האדם, הנה, קמח קאי על התורה, כמארז"ל²² אם אין קמח אין תורה, ומים קאי על התפלה, כמ"ש²³ שפכי כמים לבך נוכח פני ה'. ועירוב המים בהקמח הו"ע הקדמת עבודת התפלה לפני לימוד התורה. והיינו, שכדי שלימוד התורה יהי' כדבעי, שלא יבוא לידי ישות כו', צריך להיות הקדמת הביטול שע"י עבודת התפלה, כמארז"ל²⁴ אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, ופירש"י הכנעה ושפלות²⁵, וכדאיתא בשו"ע²⁶ שקודם התפלה צריך להתבונן (לא רק ברוממות הא-ל, אלא גם) בשפלות האדם. ולאחרי עירוב המים בהקמח שהו"ע הלישה, אזי נעשית האפי"י²⁷, שהו"ע האהבה כרשפי אש, רשפי רשפי אש שלהבת י"ה²⁸, וכמ"ש²⁹ ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד, שהו"ע התעוררות האהבה כרשפי אש ע"י ההתבוננות באחד כו' [ועד שמגיע לאהבה בתענוגים, שעלי' נאמר³⁰ עבודת מתנה אתן את כהונתכם, כמבואר בתניא³¹]. ועי"ז נעשה לימוד התורה שלאחרי התפלה כדבעי, בבחי' ביטול כו'³², ועד שמגיע לדרגת היראה שעלי' אמרו שהתורה נקראת אצלה תרעא לדרתא³³ (נוסף על היראה שהיא הקדמה ללימוד התורה, שעלי' אמרו³⁴ שהיא בבחי' מפתחות החיצוניות לגבי מפתחות הפנימיות).

ה) **ויש** להוסיף ולבאר ענין הלישה כפי שהוא בעבודת התפלה גופא. דהנה, קודם ענין הלישה שהוא עירוב המים בהקמח, צריך

21) תענית ז, א.	29) בחוקתי כו, כו.
22) אבות פ"ג מ"ז.	30) קרח יח, ז.
23) איכה ב, יט. וראה גם תר"א	31) פי"ד.
משפטים עח, ד. ועוד.	32) ראה לקו"ת שם. בחוקתי מח, סע"ב ואילך.
24) ברכות ל, ב (במשנה).	33) שבת לא, ב. וראה תניא ספכ"ג.
25) ראה לקו"ש חל"ד ע' 69 הערה 18.	34) שבת שם. וראה גם סה"מ עזרת ע' וש"נ.
26) או"ח סצ"ח ס"א	סג ואילך. סה"מ קונטרסים ח"ב רפא, א ואילך.
27) ראה גם לקו"ת בהר מ, ג ואילך.	
28) שה"ש ח. ו.	

להיות ענין הטחינה, שטוחן ומפרר החטה להיות דק כקמח, ומבואר בזה³⁵ שהו"ע ההכנעה להיות בבחי' לב נשבר ונרכה³⁶. ועפ"ז, הנה ההכנעה והשפלות שקודם התפלה הו"ע הטחינה, ונוסף לזה צריך להיות ענין הביטול שבעירוב המים בהקמח, שהו"ע הלישה שבאה לאחרי הטחינה, בעבודת התפלה גופא.

וביאור הענין, דהנה, עבודת התפלה צריכה להיות בכל לבבך ובכל נפשך³⁷, דהיינו, בכל עשר כחות הנפש, שזהו גם ענין התפלה בציבור, כידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם זקנו, שתפלה בציבור היינו לאסוף ולצבור כל עשר כחות נפשו³⁸. ויש בזה ב' אופנים, כפי שהוא מצד פרשה ראשונה דק"ש, וכפי שהוא מצד פרשה שני' דק"ש. דהנה אמרו חז"ל³⁹ למה קדמה שמע לוהי' אם שמוע, כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ יקבל עליו עול מצוות. והו"ע רצוא ושוב⁴⁰, והיינו, שפרשה ראשונה, קבלת עול מלכות שמים, הו"ע הרצוא שנעשה מצד גודל האהבה לה' באופן דבכל מאדך³⁷ (שנאמר בפרשה ראשונה דוקא). ופרשה שני', קבלת עול מצוות, הו"ע השוב, שזהו היפך תנועת הרצוא ועלי' למעלה, כי אם ענין המשכה מלמעלה למטה דוקא, בעבודה בעניני העולם, ואספת דגנך וגו'⁴¹ (שנאמר בפרשה שני' דוקא). והנה, אף שגדלה מעלת האהבה והרצוא, כמאמר⁴² לית פולחנא כפולחנא דרחימותא, ועד שהתורה מעידה על ענין הרצוא שהוא דבר גדול⁴³, מ"מ, הרי לא לתוהו בראה (אלא) לשבת יצרה⁴⁴, היינו, שתכלית הכוונה אינה בענין הרצוא, אלא בענין השוב דוקא. ומצד ענין זה יש מעלה בפרשה שני' לגבי פרשה ראשונה, דאף שבפרשה שני' לא נאמר בכל מאדך (שהו"ע עושין רצונו של מקום⁴⁵, כמבואר בתורת הרב המגיד⁴⁶) כמו בפרשה ראשונה, מ"מ, יש ענין שנאמר בפרשה שני' דוקא ולא בפרשה ראשונה,

(42) ראה זח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א.

לקו"ת שלח מב, ג.

(43) ראה סוכה כח, א. רמב"ם הל' יסוה"ת ספ"ד. וראה ד"ה בהעלותך את הנרות פ"ו (לעיל ע' 320 ואילך).

(44) ע"פ ישעי' מה, יח.

(45) ראה ברכות לה, ב ובחרא"ג מהרש"א שם.

(46) אור תורה נג, ד. וראה גם לקו"ת שלח שם. ובכ"מ.

(35) לקו"ת בהר שם.

(36) תהלים נא, יט.

(37) ואתחנן ו, ה.

(38) ראה לקו"ש ח"ב ע' 477 ואילך.

וראה "התמים" חוברת ב ס"ע מה [עה, א] ואילך.

(39) משנה ברכות יג, א.

(40) ראה סידור (עם דא"ח) שער הק"ש ער, סע"ב ואילך. אוה"ת ואתחנן ח"ו ע' ברדלו ואילך.

עד, סע"ב ואילך. אוה"ת ואתחנן ח"ו ע' ברדלו ואילך.

(41) ע"פ מה [עה, א] ואילך.

(42) ע"פ מה [עה, א] ואילך.

(43) ע"פ מה [עה, א] ואילך.

(44) ע"פ מה [עה, א] ואילך.

(45) ע"פ מה [עה, א] ואילך.

(46) ע"פ מה [עה, א] ואילך.

והוא מ"ש⁴⁷ לעבדו בכל לבבכם, דענין העבודה הוא מלשון עיבוד עורות⁴⁸, וקאי על כללות העבודה דתיקון העולם, כמ"ש⁴⁹ אשר ברא אלקים לעשות, לתקן⁵⁰, שכל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך תיקון⁵¹, ודוקא עבודה זו היא תכלית הכוונה שבשביל זה ירדה הנשמה למטה, שהרי ענין הרצוא הי' גם (ואדרבה, באופן נעלה יותר) קודם ירידת הנשמה למטה, כמ"ש⁵² חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו גו', שהו"ע הרצוא כו', ותכלית הכוונה בירידת הנשמה למטה הוא בשביל ענין השוב דוקא, היינו, שתהי' העבודה דבירור הגוף ונה"ב וחלקו בעולם באופן של אתכפיא דוקא, שעיי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין⁵³.

והנה בפרשה שני' דק"ש נאמר השמרו לכם גו'⁵⁴, ואמרו חז"ל⁵⁵ כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה, והיינו, שכללות העבודה דפרשה שני' דק"ש הו"ע הביטול והיראה דוקא, ועד שאפילו ענין האהבה שבפרשה שני' היא מבחי' היראה, היינו, שהאהבה גופא היא בתנועה של כיווץ. וזהו ענין הלישה שלאחרי הטחינה, היינו, שנוסף על כללות ענין ההכנעה והשפלות שלפני התפלה, שהו"ע הטחינה, צ"ל בהתפלה גופא ענין הביטול והיראה דפרשה שני' דק"ש, שהו"ע הלישה, עירוב המים בהקמח, שעיי"ז ממשיכים ופועלים את הענין דאחדות הוי' (כללות הענין דק"ש) במקום הפירוד, היינו, בעבודה בעולם באופן דואספת דגנך וגו', בדוגמת פעולת המים בפירורי הקמח לחברם לעשות גוף אחד ועיסה אחת.

וזהו ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה, ראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך. דהנה, נתבאר לעיל (ס"ג) שכללות העבודה דחלה היא לעשות מאות ח' אות ה', שלא תהי' הירידה ע"י הפתח שלמטה, בחי' המלכות, שנקראת ברתא דמתחטא לקמי' אבוה⁵⁶, והיינו מפני שהחטא סמוך לה, כמ"ש לפתח חטאת רובץ, שלכן

(53) בתניא פכ"ז (לד, א) ובלקו"ת ר"פ פקודי מצייץ לזהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מצייץ גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.
(54) עקב יא, טז.
(55) עירובין צו, א. מכות יג, ב.
(56) זח"ג קפח, ב. וראה גם לקו"ת אמור לו, ג ואילך.

(47) עקב יא, יג.
(48) ראה תו"א בראשית ה, ב. משפטים א, א.
(49) בראשית ב, ג.
(50) פרש"י לב"ר פי"א, ו.
(51) ב"ר שם.
(52) מלכים-א יז, א (וראה סה"מ הי"ש"ת ע' 13 בהערה. לקו"ש חכ"ה ע' 147 הערה 53).

צ"ל ענין השמירה כו'. ושמירה זו נעשית ע"י ענין הביטול, כמרומז באופן כתיבת אות ה' בס"ת, שתחילה עושים ב' קוין מימין כמו אות ד', ואח"כ מוסיפים רגל השמאלי שהוא כמו אות יו"ד (נוסף על היו"ד שמאחורי הד' שעל ידו עושים מר' ד'⁵⁷), שמורה על ענין הביטול. ונמצא שענין החלה הוא המשכת היו"ד בבחי' המלכות, שאז המלכות היא בשלימותה. וזהו שענין החלה הוא להניח ברכה אל ביתך, כי, ביתך הוא בחי' המלכות שנקראת בית, וקאי על כללות העולם שנברא בבי"ת, כמ"ש⁵⁸ בראשית ברא אלקים, וע"י החלה שנקראת ראשית⁵⁹, ממשיכים ברכה אל ביתך, שהו"ע המשכת החכמה במלכות, כמ"ש⁶⁰ בחכמה יבנה בית, שע"ז יוכל להיות כללות ענין העבודה דבירור העולם, תחילה באופן של אתכפיא, ואח"כ גם באופן של אתהפכא, זדונות נעשו לו כזכיות⁶¹, ע"ד משנת"ל שאפילו מחמץ שאסור בפסח נעשה מצוה דשתי הלחם בחג השבועות, שזהו מה שנתחדש במ"ת, ולעתיד לבוא יהי' זה בתכלית השלימות, כמ"ש⁶² את רוח הטומאה אעביר מן הארץ, לאחרי בירור והעלאת כל ניצוצות הקדושה שבעולם, שזהו"ע כספם וזהבם אתם⁶³, שבוה נכלל גם המתנות שמקבלים מאוה"ע⁶⁴, כפי שהי' גם במ"ת, כמ"ש⁶⁵ לקחת מתנות, שאפילו המלאך דהיפך החיים (שהוא השר של גקה"ט) נתן למשה מתנה, שמסר לו סוד הקטורת⁶⁶, שמורה על בירור הלעו"ז, שזהו סממני הקטורת הם במספר י"א, שקשור עם לעו"ז, ומ"מ עושים מהם קטורת ע"ג המזבח, שהו"ע בירור הלעו"ז⁶⁷. והשלימות שבזה תהי' לעתיד לבוא, שאז יתבררו כל ניצוצות הקדושה, וכמבואר בשערי אורה⁶⁸ שכאשר הגאולה היא בעתה⁶⁹ [שהרי עכשיו, לאחרי שכבר כלו כל הקיצין⁷⁰], לא יכולה הגאולה להיות באופן דאחישנה⁶⁹] אזי מתבררים כל ניצוצי קדושה ולא נאבד אפילו ניצוץ אחד, וכמ"ש⁷¹ ואתם תלוקטו לאחד אחד גו', בביאת גואל צדק בקרוב ממש.

-
- (57) ראה סה"מ היש"ת ע' 119 ואילך.
 (58) בראשית א, א.
 (59) ב"ר פ"א, ד.
 (60) משלי כד, ג.
 (61) יומא פו, ב.
 (62) זכרי' יג, ב.
 (63) ישעי' ס, ט.
 (64) ראה רד"ק לישעי' שם.
 (65) תהלים סח. יט. הקאפיטל שהתחילו לומר בי"א ניסן השתא (ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך. וש"ג).
 (66) ראה שבת פט, א.
 (67) ראה תו"א תולדות כ, סע"ב ואילך.
 (68) שער הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות פצ"ד ואילך.
 (69) ישעי' ס, כב. סנהדרין צח, א.
 (70) סנהדרין צז, ב.
 (71) ישעי' כז, יב.